

Witam Was w drugim tygodniu naszej pracy na odległość. Większość z Was uzupełniła proponowane ćwiczenia i odesłała je do mnie. Dziękuję. Rozumiem więc, że taka forma dalszej naszej współpracy jest możliwa.

Z Zarządzenia Dyrektora Szkoły, które znajdziecie na stronie szkoły, wynika, że w każdym tygodniu będziemy mieli jedno spotkanie. Zobowiązuję wszystkich, którzy jeszcze nie wysłali pracy umieszczonej na stronie szkoły, do odesłania jej do końca tygodnia. W następnych tygodniach będę sprawdzać prace wskazanych w środę w e-dzienniku osób, które proszę o niezwłoczne wysyłanie wykonanych samodzielnie zadań.

Temat: **Królowie i poddani – koncepcje władzy.**

Część z Was zapoznała się z tymi zagadnieniami wykonując karty pracy, które dostaliście ode mnie w szkole. Treści do dzisiejszych zajęć znajdziecie w podręczniku na stronach 24-34.

Wiecie już, że:

- istniały różne koncepcje uniwersalizmu cesarskiego: według Karola Wielkiego (władza cesarska jest suwerenna, bo pochodzi od Boga i w sojuszu z Kościołem sprawuje władzę nad podbitymi i podbijanymi obszarami Europy), Ottona III (federacja czterech części chrześcijańskiego Zachodu Europy pod władzą cesarza) i Henryka III (cezaropapizm),

- uniwersalizm papieski to: papocezaryzm Grzegorza VII i koncepcja dwóch mieczy Innocentego III,

- zmieniała się koncepcja pochodzenia władza monarsza (pochodzi od Boga, XI-XIII władca jest obrazem Boga, a kapłan – Syna Bożego, od XIV w. pochodzi od Boga i ludu)

W nowym temacie zwróćcie uwagę na:

- dwie płaszczyzny feudalizmu:

- relacje między seniorem i wasalem (s. 30 - 32), z którą związane są pojęcia: hołd lenny, inwestytura, komendacja, immunitet, suzeren
- oraz pomiędzy panem a chłopem (s. 33), która wynika z własności użytkowej i rodziła poddaństwo osobiste, gruntowe i sądowe, obowiązek renty feudalnej (naturalnej, odrobkowej – pańszczyzna i pieniężnej – czynsz).

- różnię pomiędzy aktami: prekaryjnym a komendacji, jeżeli chodzi o status umawiających się stron (s.34)

Ćwiczenia do dzisiejszych zajęć proszę zrobić w zeszytach przedmiotowych do wtorku. Na stronie epodręczniki.pl w zakładce dla szkół średnich znajdziecie w ważn@histeria średniowiecze ciekawy materiał do tematu *Ideal i rzeczywistość trzech stanów*.

1. Wykonaj polecenia na podstawie tekstu źródłowego i informacji ze s. 30–34 podręcznika.

Rozpad wcześniejszych struktur własności ziemi, w połączeniu z często panującą anarchią, przyniósł zmiany w organizacji posiadłości [...] [senioralnych]. W IX w. senior miał wobec swych poddanych pewne prawa feudalne: żądał od nich pańszczyzny i czynszu, a także posiadał uprawnienia sądownicze, obejmujące [...] utrzymanie prawa i porządku we włościach. Jednakże w miarę rozkładu władzy politycznej i publicznej w wielu regionach panowie zaczęli sprawować znacznie ściślejszy nadzór nad swymi poddanymi, opierając się na prawach otrzymanych lub przejętych od króla, księcia, hrabiego czy nawet niższego feudała. Były to prawa zarówno sądownicze – obejmujące sądownictwo „wyższe”, tj. dotyczące życia i zdrowia – jak i finansowe. Nakładano na nich zobowiązania płatnicze, które pierwotnie pochodziły od władzy publicznej, począwszy jednak od XII w., uważane były za opłaty zwyczajowe [...] – nieodłączną część uprawnień

osobistych seniora. Tak więc miał on monopol w zakresie młyna, pieca chlebowego i prasy winnej; kontrolował myta, targowiska i jarmarki. Mógł nakładać podatki *taille*¹ i pogłównne, żądać służby wojskowej, a później także narzucać cięższe świadczenia w postaci roboczn.

Uprawnienia seniora zaczęły obejmować ludzi, którzy w IX w. nie podlegaliby jego jurysdykcji: wolnych dziedziców mieszkających na terenie jego majątku, a także właścicieli ziem zagrożonych niebezpieczeństwem i położonych poza jego granicami, których przodkowie mu się komendowali [...]. [...] ten rodzaj dominacji – poprzez narzucenie senioralnej władzy [...] – był rozpowszechniony i świadczył o dezintegracji władzy publicznej.

¹ *Taille* (franc.) – podatek ziemski pobierany we Francji do XVIII w. od chłopów i innych osób nienależących do szlachty lub arystokracji. Jego wysokość zależała od powierzchni dzierzawionego gruntu. Początkowo nakładano go w sytuacjach wyjątkowych, ale od końca XV w. był stałą daniną.

Źródło: E.M. Hallam, J. Everard, *Francja w czasach Kapetyngów 987–1328*, tłum. U. Kowalczyk, Warszawa 2008, s. 28–29.

A. Opisz warunki polityczne, które sprzyjały rozszerzaniu władzy panów feudalnych.

B. Wyjaśnij przyczyny oddawania się przez ludność średniowiecznej Europy pod opiekę seniorów.

C. Wymień trzy korzyści pana feudalnego wynikające z uzależnienia od niego wasali oraz chłopów, którzy mieszkali na terenie jego majątku ziemskiego.

-
-
-

2. Oceń wpływ systemu wasalno-lennego na losy europejskich państw oraz możliwości uczestnictwa ich mieszkańców w życiu politycznym w średniowieczu (s. 33).

3. Wyjaśnij, na czym polegało poddaństwo gruntowe, osobiste i sądowe chłopów.

poddaństwo gruntowe

poddaństwo osobiste

poddaństwo sądowe

4. Wymień obowiązki chłopów w średniowieczu.

Obowiązki chłopów	
Na rzecz panów feudalnych	Na rzecz Kościoła

5. Porównaj relacje łączące seniora i wasala oraz pana i chłopca.